

Houderij Richtlijnen – Labyrinthvissen; Betta's en Gouramies

I. Toepassingsgebied

Vissen van de genera in de familie *Osphronemidae*; *Belontia*, *Betta*, *Macropodus*, *Malpulutta*, *Parosphromenus*, *Pseudosphromenus*, *Trichopsis*, *Colisa*, *Ctenops*, *Luciocephalus*, *Parasphaerichthys*, *Sphaerichthys*, *Trichogaster*, *Osphronemus*.

Dit zijn vissen behorende tot de Labyrinthvissen.

Het zijn vissen met een aparte aanpassing: ze kunnen zuurstof uit de lucht boven het water halen, met andere woorden: ze kunnen zuurstof happen aan het wateroppervlak. Dit stelt ze in staat in vrij zuurstofarm water te overleven. Zuurstofarm water is echter zeker geen eis voor deze vissen, het is verstandig ze in gewoon zuurstofrijk water te houden.

II. Voeding

De soorten in deze familie eten onder natuurlijke omstandigheden allerlei kleine levende dieren in de water kolom of aan de oppervlakte eventueel aangevuld met planten en algen. Enkele soorten neigen meer naar een herbivoor dieet: *Osphronemus*, of dat van een piscivoor; *Luciocephalus*. In het aquarium worden muggenlarven evenals diepvriesvoedsel en de betere droogvoerders door de meeste soorten geaccepteerd. Algen en ander plantaardig voer worden door sommige soorten in min of meerdere mate als bijvoeding geapprecieerd.

III. Huisvesting

Het biotoop van veel labyrintvissen bestaat uit kleine beekjes of plassen met zeer zacht (GH onder 3) en soms erg zuur water (pH 3,5-5). Dieren die uit het wild afkomstig zijn moeten eerst voorzichtig gewend worden voordat ze een hogere pH en harder water overleven. Enkele *Betta* soorten en alle *Sphaerichtys*, *Parosphromenus*, blijven het best doen op zacht, zuur water (pH tussen de 5 en 6 en dGH maximaal 5).

De meeste populaire labyrintvissen, zoals de *Colisa*, *Trichogaster*, en *Macropodus* soorten komen uit een kwekerij en doen het goed in een tropisch aquarium (Temperatuur tussen de 24—28 °C) op leidingwater (pH 6-7, dGH<15).

De mannetjes van de meeste labyrintvissen zijn zeer agressief tegenover elkaar en kunnen beter niet samengehouden worden of in een grote bak waar er genoeg ruimte is voor meerder territoriums.

Voor de kleinere soorten, tot 5 tot 6 cm, is een aquarium van 50 tot 60 liter ruim voldoende voor een paartje. De wat groter wordende gourami's, zoals diamantgourami en blauwe gourami, verlangen een wat groter aquarium, 100-200 liter voor een paar. Reuzengourami's vragen een aquarium van ten minste 300 liter. In het Verre Oosten worden deze vissen vaak alleen in een aquarium gehouden. Dus zonder medebewoners. Op deze manier kunnen ze zeer oud worden.

Ook de Siamese Kempvis (*Betta splendens*) kan heel goed alleen gehouden worden in een aquarium van minimaal 10 cm vanwege de onderling agressiviteit en omdat anders de lange vinnen door medebewoners worden beschadigd. (Kan natuurlijk ook in ruimere aquariums gehouden worden, met vrouwtje(s), zolang er maar geen meerdere mannetjes in een bak zijn.)

IV. Gezondheid

Ziekteverschijnselen kunnen opgemerkt worden door verandering in gedrag, zoals zich afzonderen, niet of weinig eten, opgejaagd worden, abnormale bewegingen of scheef hangen, schurende bewegingen maken over de bodem of langs decoraties, snelle ademhaling. Ook veranderingen in het lichaam zoals vermageren, rafelige vinnen, huidverkleuringen of verwondingen, dikke buik, uitpuilende ogen kunnen op aanwijzingen zijn dat de vis ziek is.

Heel vaak is ziekte bij vissen een uiting van verslechterde waterkwaliteit, dit is vrijwel zeker het geval als alle vissen plotseling ziek zijn. Het is dan vaak een zaak om de waterkwaliteit dan eerst te verbeteren.

Voor waterkwaliteitscontroles zijn er testen verkrijgbaar bij de aquariumwinkel. Belangrijk is om tenminste de pH, het ammoniak- en het nitrietgehalte te meten. Ammoniak- en nitrietgehalte behoren (bijna) nul te zijn.

Als een ziekte zich langzaam ontwikkelt, waarbij steeds meer vissen worden aangetast, is er meestal een infectieziekte in het spel. Vaak slaan deze toe wanneer de weerstand van de vissen af is genomen door een afwijkend watermilieu. Ook kunnen ziekten en parasieten zijn meegekomen met (te snel) toegevoegde nieuwe vissen. Nieuwe vissen horen de eerste 3 weken apart gehouden te worden in quarantaine.

Labyrinthvissen zijn vooral gevoelig voor witte stip en peperstip die zich beide openbaren door stipjes op het lichaam en vinnen.

Er zijn middelen te koop in de winkel tegen deze ziektes en een behandeling met extra warmte (tot 32°C) tegen witte stip of een zout (zonder toevoeging van jodium) behandeling tegen peperstip.

V. Soortspecifiek gedrag

De meest soorten hebben een of andere vorm van broedzorg zoals schuimnesten of muilbroeden.

Macropodus, Colisa, Trichogaster, Trichopsis

Eenvoudig te houden schuimnestbouwende aquariumvissen die ook geschikt zijn voor een gezelschapsaquarium.

Betta, Pseudosphromenus, Malpulutta, Parosphromenus

In het geslacht *Betta* behoren zowel schuimnestbouwers als muilbroeders.

Pseudosphromenus, Malpulutta, Parosphromenus zijn schuimnestbouwers. Ze zijn allen het beste te houden in speciaal-aquaria met zacht zuur water over een turfbodem (uitzondering is de *Betta edithae* dat het best gedijt bij wat harder water).

De dieren zijn veelal zeer gevoelig voor waterkwaliteit behalve de *B. splendens* die al zeer vele generaties gekweekt wordt.

Sphaerichthys

Chocolade gouramis zijn muilbroeders die het beste te houden zijn als groep in een speciaal-aquaria met zacht zuur water over een turfbodem. Geen beginnersvissen.

Parasphaerichthys, Belontia, Ctenops

Geen vissen voor beginners, Het zijn erg gevoelige, vreedzame en rustige vissen, die het beste in een speciaal (>80 cm) aquarium gehouden moeten worden bij een zeer goede waterkwaliteit. Zijn uitermate gevoelig voor bacteriële infecties.

Luciocephalus

Alleen voor gevorderden in extreem zuur en zacht water met veel ruimte en voldoende schuilplaatsen. Voor deze soort met levende visjes, die dan ook gezond moeten zijn daar deze dieren zeer gevoelig zijn voor ziektes.

Osphronemus

De reuzengourami alleen te houden in zeer grote aquaria of verwarmde vijvers.